

Éz pedig sem nem új, sem nem rendszerfelforgató kívánság, mert a végrendekezési jog kodifikálásának egyik régi alapkövére támaszkodik: a római jogszokásra, mely tudvalevőleg a „publicatio testamenti“-féle végrendekezési eljárásban, az arra illetékes magistratualis személy által a végrendekező részéről alá nem irt és épp oly kevésbé kézjegyzett szóbeli végrendeletet ugyancsak írásba foglaltatta és pedig a nélkül, hogy ezen írásba foglalás folytán a szóbeli végrendekezés minősége elváltozott volna, de igenis azzal a joghatálylyal, hogy az ilyképen coram testatore felvett szóbeli közvégrendelet legott teljes jogérvényel birt és pedig a végrendeleti tanuknak utólagos kihallgatása nélkül is, éles ellentétben a szóbeli magán végrendelettel, melynek később történt írásba foglalása (testamentum nuncupatorium in scripturam redactum) kétely esetében bizonyító eszköznek csak valamennyi végrendeleti tanuk egybehangzó vallomása alapján tekintetett**).

A „Jog“ cikkei tehát egyebet sem akartak, mint reá utalni a mai tételes törvényünkben létező egyik hézagra és ez alkalommal megpendítették azon eszmét is, melynek segítségével ezen — Pluralis ur szerint is — tényleg létező hézagot gyökeresen és végképpen eltüntetni lehet.

De Pluralis ur ezeket — saját vallomása szerint — nem érti és habár kényszerűségből el is ismeri a „hézagot“, úgy mégis ezen folytonossági hiányt az ismeretes „éltesebb czipész“ módjára „záradéki felemlítésekkel“ inkább csak reperálgatni szeretné, sem hogy az véglegesen kiküszöböltessék oly új törvényes intézkedés által, a melyet ő nem ajánlott.

Igy persze nem érthetjük meg egymást, én részemről legalább mély sajnálattal ugyan kénytelen vagyok lemondani arról, hogy meggyőzem Pluralis urat az én nézeteimről, de megadással elviselem ezen „kellemetlenséget“ is.

Eszmét kérünk Pluralis ur, lehetőleg új és üdvös eszmét és ha olyat adni nem tud, úgy legalább ne tessék penészes tentatartójában belefűllasztani akarni oly korszerű kezdeményezést, a melyben ha nincs is benne sem új sem nagy eszme, de van benne talán mégis egy kis *lendületes gondolat!*

*

Adjuk e cikket minden megjegyzés nélkül. Szerkesztő.

***) Nem kívánom, hogy Pluralis ur ezeket nekem elhiggye és azért arra utalom, hogy olvassa el Momsen, Vering, Windscheid és Tewes forrás-műveit, vagy ha türelme nem telnék, úgy Holtzendorf „Rechtslexiconj“-nak megfelelő tételeit.

EUROPA, Budapest.

KÖZJEGYZŐK LAPJA

Szerkeszti SCHILLING RUDOLF, budapesti kir. közjegyző.

•KIADJA A MAGYARORSZÁGI KIRÁLYI KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Előfizetési ár: egész évre 5 frt, fél évre 3 frt.	Megjelenik havonként 2-szer	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Váci-körút 19.
--	--------------------------------	---

TARTALOM: Nyugdíjintézet kérdéséhez. — Az örökösödési eljárás 55-hoz. — Az új örökösödési eljárás közjegyzői díjszabásának hiányai. Irta: Dr. Králik Árpád, kir. közjegyző. — Kérdés. — Hirdetés.

Nyugdíjintézet kérdéséhez.

I.

Duna-Szerdahely, 1898. márczius 30.

A „Közjegyzők Lapja“ tekintetes szerkesztőségének

Budapest, VI. Váci-körút 19.

Becses lapja 2., 3. és 4. számaiban közzétett, egy közjegyzői nyugdíjintézet létesítésére vonatkozó eszméket mindenben helyeslem és elfogadom, azokat testestől-lelkestől pártolom és igyekezni fogok szerény hatáskörömben azoknak propagandát csinálni. A részletekre nézve egyelőre csak annyit: hogy a bélyegelési százalékra vonatkozó propositiót minden nehézség nélkül tartom keresztülvihetőnek, egyletünknek egy a pénzügyminiszterhez intézendő kérvénye útján simán el volna intézhető a kérdés, nehezebb problema az ugynevezett önmegadóztatás, mert az 1880. évi LI. t.-cz. 10. §-ának olyatén kiterjesztő magyarázatát, hogy ez alapon a kamarák nyugdíjilletményeket kivethetnének tagjaikra — meg is engedve, nézetem szerint ott van az akadály, hogy a kamarák csak évről-évre határozhatják meg az illetményeket s így az állandóságnak és egyöntetűségnek a garantiája teljesen hiányoznék olyannyira, hogy az egyes kamarák tagjai nyugdíjilletmény címén esetleg nem egyenlő járulékokat fizetnének be s míg az első, második esztendőben mondjuk a budapesti kamara közgyűlése e czimen tagonként 20 frtot szavazna meg, a reá következő esztendőben kevesebbet, vagy pláne semmit sem volna hajlandó budgetjébe beállítani.

Szerény nézetem szerint itt okvetlenül törvényhozási intézkedést kellene provokálni, a mely egyenesen kényszeritené a kamarákat egy nyugdíjintézet létesítésére, kötelezván őket egyuttal, hogy tagonkint bizonyos összeget kötelesek évről-évre kivetni és behajtani e czimen; szükséges ez annyival is inkább, mert kartársaim — a közjegyzők — a legindolensebb emberek a világon s nincs kilátás, hogy az egylet mozgalma a mondott kényszereszköz nélkül célra vezetne. Persze én az állam beavatkozását csakis a nyugdíjintézet felállítása és netáni ellenőrzése tekintetében tartom szükségesnek, — a többit egészen autonom uton a kamarákból kiküldendő nyugdíjbizottmányra kellene reábizni.

Arra, hogy az állam egy fityinggel is hozzájáruljon nyugdíjalapunkhoz, ne számítsunk, a „Croesusok“, „aranybányatulajdonosok“ ne ámítsák magukat ilyen illuziókkal. És ennek részben ott keresem a nyitját, hogy politikai befolyásunk absolute nincs, ebben az országban pedig csak a politikusok érnek el valamit. Meg tetszik látni, hogy az ügyvédi nyugdíjintézet hatalmas állami szubvenczióval előbb létesül, mint a mienk.

Nemsokára bátor leszek egy szerény cikkkel bekopogtatni.

Kiváló tisztelettel és kartársi üdvözzel

Králik.

II.

Besztercebánya, 1899. április 4.

Igen tisztelt Kartárs ur!

A „Közjegyzők Lapja“-ban foglalt becses felhívása következtében van szerencsém kijelenteni: hogy ámbár már 49 éves. vagyok s a közjegyzői pályán 19 év óta működöm és ennél fogva nem sok kilátásom van rá, hogy a 10 évi igény szünetelés mellett — a mi pedig teljesen belátom mellőzhetetlen — a létesítendő nyugdíjintézetnek saját személyemre nézve hasznát vehetném: mégis igen szívesen fogok annak létesítéséhez hozzájárulni, ha a nyugdíjintézet a tervezett alapokon létrehozható lesz, mert abban igen fontos kari érdeket látok.

Kár, hogy a nyugdíjintézet megteremtésével idáig oly keveset gondoltunk. Pedig, hitem szerint, az első időben, midőn még inkább el voltunk telve illuziókkal és a szebb jövő reményeivel — az sokkal könnyebben ment volna, mint most — annyi kiábrándulás után!

Engedje azonban tisztelt Kartárs ur azt a nézetet kifejeznem, hogy a bélyeg perczentnek a nyugdíjintézet javára való olynemű felhasználását, a mint az becses cikkelyében komtemplálva van, nem találom célravezetőnek és praktikusnak. Magát az eszmét, hogy ezt a jövedelmet is szánjuk rá a nyugdíjalap növelésére, egészségesnek tartom ugyan: de csak oly alakban, hogy az ne directe az adóhivatalok által szállittassék be az intézet céljaira, hanem bizassék minden egyes közjegyzőre, hogy fel akarja-e használni az ebből kinálkozó jövedelmet arra, hogy a nyugdíjintézethez való évi fix járulékát segítségével könnyebben viselhesse. A bélyegeket a kollégák állandóan csak úgy fogják az adóhivatalban vásárolni, ha abból direkt anyagi hasznuk lesz; máskülönb a kényelem-szeretet, a megszokás, az egyszerűbb procedura és az a körülmény, hogy nem kell egyszerre nagyobb összeget bélyeg vásárlásra fordítani — bizony arra fogja birni legtöbbjét, hogy a bélyeget úgy mint eddig, a legközelebbi boltban és kicsiben vegye. Én az ebből kalkulált jövedelmet inkább a kamarailag megállapítandó évi járulékba számítanám be s azt például 30 frt helyett 50 frtban állapítanám meg, minden egyes közjegyzőre névre egyformán s rábiznám aztán minden egyes kartársra, hogy csökkentse ennek a járuléknak a terhét azzal, hogy iparkodjék bélyegszükségletének az adóhivatalból való beszerzése által pár forinthez jutni s ily módon a járulék egy részének megtérülését magának biztosítani.

A 100 frtnyi egyszer s mindenkorra való befizetés az ujonnan kinevezendő kartársak részéről méltányos volna, de ha nagy ellenzésre találna, talán el is volna ejthető, mert egészben véve nem sokat jelent: évenként talán 1000—1500 frtot. Másrészt az is igaz, hogy az első 10 év lejártá után a nyugdíjalap növelésére ugyszólván ez volna az egyetlen biztos bevételi forrás.

Kiváló nagyrabecsülésem és köszönetem kifejezése mellett, hogy e fontos kérdést szíves volt szőnyegre hozni, szíves üdvözzellettel vagyok

tisztelő kartárs

Jeszenszky Sándor.

III.

Arad. 1899. április 6.

Igen tisztelt kartárs ur!

A „Közjegyzők Lapja“ 4. számában a kamarák elnökeihez

intézett kérelemnek megfelelni, habár némileg elkésetten, el nem mulaszthatván, van szerencsém a fölött kérdésekre, részben a kamara rendelkezésére álló adatok, részben pedig emlékezetem alapján szerkesztett feleletet mellékletben átszarmaztatni.

Felhasználom ez alkalmat a fölvetett nyugdíjintézet kérdésében is véleményem kifejezésére. Már intézményünknek törvénybe foglalása alkalmával, mint akkor volt orsz. képviselő, később annak életbeléptetése óta, mint közjegyző, tevékenyen működtem közre ugy közjegyzői egyesületünk megalakítása, mint az intézmény fejlesztése és a közjegyzők érdekeinek előmozdítása tekintetében. Részt vettem annak idején gyakrabban a közgyűléseken és a központi bizottság üléseiben, valamint a dr. Charmant Oszkár kartársunk tervezete fölötti tanácskozásban is. Most azonban korom előhaladása s azzal kapcsolatosan physical erőm hanyatlása megbénította tevékenységemet. Ezt csupán azért tartottam megjegyzendőnek, hogy egyesületünk és közös érdekeink közreműködéséből való távolmaradásomat ne méltóztassanak közömbösségnek, vagy buzgó érdeklődésem hiányának tulajdonítani. De sajnálattal volt alkalmam meggyőződni, hogy karunknak igen sok tagja van, a kik közös érdekeink iránt érzékkel nem bírnak és érdekeinkre káros közömbösségben szenvednek.

Nem vagyok azon helyzetben, hogy a nyugdíjintézetre vonatkozólag a t. kartárs ur által közölt becses és kartársaink elismerését valóban méltóan megérdemlő tervezet részleteibe mélyebben belehatolva, kimerítő véleményt adhassak, azért csupán az alap megszerzésére kontemplált módozatok fölötti észrevételeimre szoritkozom.

1. Az egyik módozat: a közjegyzők által felhasznált bélyegek után az elárusítási jutalékokból eredményezhető összeg. En ezt elvileg elfogadnám, de a gyakorlatban absolut kivihetetlennek tartom. Első sorban azért, mert nem hihetem, hogy állami közvetítést s az adóhivatalok által külön a közjegyzői alapra való elszámolást megkaphatjuk, mert bonyolítja a bélyeg elárusítási elszámolást, fokozza a különben is eléggé megterhelt adóhivatalok feladatait, ferde helyzetbe hozza a pénzügyi kormányzatot bélyeg-elárusítóival stb. s az állam nem teszi azt meg a közjegyzői intézmény kedvéért, mely amugy is csak mostoha gyermeke.

2. Az alapszerzés második eszköze gyanánt tervezetik az összeg közjegyzők által évenkénti 20 frttal fizetendő évi járadék. Elvben ezt is elfogadom, de nem évi 20 frttal, hanem legfeljebb

10 frttal, mert ha tekintetbe vesszük, hogy a közjegyző egyleti tagdíjban fizet évenként 12 frtot, kamarai tagsági díjban 25—30 frtot, némely vidékeken talán többet is s ha ehhez számítunk a nyugdíjintézet javára 20 forintot, kitűnik, hogy a közjegyző a mondott czimeken fizetne mintegy 60—70 frtot, ezen felül a kamarai választmány tagjai a kamara székhelyén az üléseken évenként 6—8-szor való megjelenésük alkalmával a költségeket sajátjukból külön fedezik s így a kamarai választmányi tagok évenként mintegy 100—150 forintot adnak ki a nobile officiumra. Tulterheltnek találok tehát a 20 forint évi járadékkal való megadóztatást, különösen oly közjegyzőkre, kik koruknál fogva egyáltalában nem számíthatnak a nyugdíjintézet kedvezményére, a kik a közjegyzők számának körülbelül a felét képezhetik. De hogy a nyugdíjra számot nem tartó közjegyzők mégis fizessenek évi járadékot, annak alapját sem az igazságban, hanem csupán a kollegiális tisztességben lehet föltalálni.

En különben ugy vagyok meggyőződve, hogy a nyugdíjintézetet csakis saját erőnkől, hosszabb időre való számítással, lassan, de következetesen és biztosan teremthetjük meg és pedig ugy, hogy a fiatalabb koru tagok alapdíjat — 200—300 forintot — fizessenek 2—3 évre fölosztott részletekben.

3. Harmadik eszköznek kontempláltatik a beiratási díjnak az intézet javára leendő elküldése. Ez ellen sem volnék, de sokkal mérsékeltebb összegben; és pedig közjegyzőktől 30, jelöltektől pedig legfeljebb 5—10 forinttal. A beiratási díjakon kívül van még egy forrás, s ez a birságpénzek, mely tetemesebb összeget eredményez, mint a beiratási díjak összege. Az aradi királyi közjegyzői kamara — bár ez nem örvendetes — közel 2000 frtot szállított be eddig a közjegyzői egyesület pénztárába.

Fogadja tisztelt kartárs ur kiváló tiszteletem és nagyrabecsülésem kifejezését, a mélylyel vagyok

őszinte kartársra
Bonts Döme.

IV.

Gyergyó Szent-Miklós, 1899. április 16.

Kedves szerkesztő barátom!

A szerkesztésedben megjelenő „Közjegyzők Lapja“ a nyugdíj-intézetnek létrehozására nézve, megvitatandó több kérdést vetett föl.

Egy levélnek keretébe — habár az bármily hosszú is — nem lehet beilleszteni azt a sok mondani valót, a mi a tárggyal összefügg, azért csak részben mondom el e tárgyban nézetemet.

Feltétlenül helyeslem a mozgalmat, melyet e kérdésben indítottál.

A mi azonban a nyugdíjalap hozzájárulására nézve ajánlott módzatok közül, a bélyegárulási százaléknak az alapra fordítását illeti, e tekintetben nem vagyok veled egy nézetem.

Te nem vetted számításba a kisebb forgalmu közjegyzők helyzetét, mely szerint ezek azért nem szerezték meg maguknak a bélyegárulásra való jogosultságot, mivel sokkalta több fáradsággal járó lenne reájuk nézve az, ha százalékengedmény mellett a királyi adóhivataltól kapnák a bélyeget, mint ha egyszerűen a bélyegárudából fedezik szükségletüket.

Ime példával illusztrálom állításomat.

Bélyegvásárlásaimról — mint általában mindenről — pontos jegyzéket vezetek.

1893. évi július 11-től december 31-ig 210 forint 89 krajczár, 1894-ben 707 forint 67 krajczár, 1895-ben 700 forint 18 krajczár, 1896-ban 905 forint 65 krajczár, 1897-ben 620 ft 51 krajczár, 1898-ban 1017 forint 64 krajczárért bélyeget használtam föl, folyó év 3 és fél hónapja alatt pedig 337 forint 52 krajczárt tett a felhasznált bélyegek összege.

Természetes, hogy ilyenek mellett egyszerre nagy összegű bélyegrendeléseket tenni nem lehet, hanem ugyszólván a napi szükségletéről kell gondoskodni. Ha tehát a ma fölhasznált bélyegeket pótolnom kell, ugy egyszerűen mikor a piacon járok, a bélyegárudába betérek, s a kisebb bélyegekből (1 frtig bezárólag) tartott rendszeren 4 darab készletemet esetről esetre kiegészitem, a helyett, hogy mindannyiszor megrendelési lapot irjak, az én hivatalos óráimmal összeeső adóhivatali hivatalos órák alatt töltssem az időt a bélyegbeszerzéssel. Meg vagyok győződve, hogy ezzel a legtöbb közjegyző ugy van, mint én, azért tehát egyáltalán nem lehet remélni, hogy ezek a bélyegeknak magukra nézve jóval kényelmertlenebb beszerzési módját válasszák, a jelenleg gyakorlatban levő eljárás elhagyásával.

Hogy a közjegyzők évi 20 forint hozzájárulását kamarai közgyűlési határozattal megállapítsanak, s befizessenek — ezt én minden kamaráról, illetve minden közjegyzőről fölteszem,

Ennél magasabb hozzájárulásra azonban számítani alig lehet.

Az ezekből tőkésítendő összeg azonban egy a közjegyző pályára ma, 28–32 éves korába lépő fiatal embernek életében nem szaporodnék annyira, hogy az alap 30—35 év múlva is tulajdonképeni rendeltetésének megfelelhessen.

Már pedig azzal a biztos tudattal, hogy 30—35 évi állandó hozzájárulás mellett sem kaphat a befizető nyugdíjat, aligha sokan akadnak, kik a befizetést szívesen teljesítik.

A 100 forintos beiratási díjat a közjegyzőkből álló kamarai közgyűlés nem fogja megszavazni, pedig ez mint törzsbetét, valószínűvé tenné az alapnak rendeltetését egy emberöltő alatt megvalósíthatni.

Ez a törzsbetét semmiképpen nem nélkülözhető, ha a célt komolyan akarjuk, azért valami utat és módot kellene kitalálni, mely kötelezővé tenné nem csak az ujonan kinevezett közjegyzőkre nézve a befizetést, hanem az összes közjegyzők részéről, való már mostani hozzájárulást.

Mert igaz ugyan, hogy 30—35—40 év alatt az összes közjegyzői állomásokra kerülő újabb betöltés mellett a törzsbetét alap hozzájárulás csakugyan meg lenne, azonban az a 100 forint, mely ma meg van, 40 év múlva már 1000 forint körül lenne, tehát 10-szer annyit érne, mint a majd 40 év múlva befolyó 100 forint. Még e mellett azonban mulhatlanul kellene valamit kitalálni évi vagy esetenkénti hozzájárulásként minden közjegyző részéről. Mert ne ámitsuk magunkat, ha nem tudunk olyan alapot létrehozni, mely p. o. 10 vagy 15 év múlva biztosít egy egyelőre bár sovány évi nyugdíjat, bizony nehezen fognak belemenni a közjegyzők az alapnak reájuk nézve semmi előnyt nem biztosító megteremtésébe.

Kellene valamit kitalálni, a miből szép tőkét lehetne gyűjteni.

Nézetem szerint lehetne a következőket tenni.

A váltó-óvásokért anno einsban megállapított 2 forint 10 krajczár óvási díjat a maga útján 2 forint 50 krajczárra lehetne fölemeltetni és egyuttal kimondani, hogy minden váltóóvás után az eddigi díjból 10 krt., a szaporított 40 krajczár díjjal egyutt 10—15 éven át minden királyi közjegyző, óvási könyvének bemutatása mellett, havonként az illetékes királyi adóhivatalba befizetné, a kapott nyugtát a kamarának, ez pedig a nyugdíjalap központi vezetőségének betérjesztené.

Az állampénztárban csak 4 százalék mellett kamatoztatva, ezen összeget a kincstár már 10 év után az országos közjegyzői nyugdíjalap központi vezetőségének rendelkezésére bocsátaná, mely időtől fogva a nyugdíjban való részesítések megkezdhetők lennének.

Hiszem, hogy felterjesztésekkel, utánjárásokkal el lehetne ezt érni.

Miután a miniszteriumnál meg lehetne találni az egész országra vonatkozólag az óvások számát az utolsó három évre feltüntető kimutatást, ezen adatokból kellene kiindulni s megtenni a további számításokat. Én egyszerűen fölvettem az eszmét, s te, ki hivatva vagy nem csak annak elbírálására, de e tárgyban megkezdett működésednek sikeresítésével, a nyugdíjalapnak megteremtésére is: tudni fogod, hogy mit tartsál az általam fölvetett eszmére nézve.

Ennyit a nyugdíjalapra nézve.

És most engedj meg pár személyes dologban néhány szót.

Van egy esetem, melyre nem bírtam orvoslást találni, de a melyet annyiban nem hagyhatok és nem hagyok.

Mikor valamely ingatlanról szerződést készitek és azt illetékszabás végett bemutatom, az illető ingatlan tkvi, rend- és helyrajzi számainak föltüntetésével egy nyomtatványt küldök az előljárásnak, fölszólítván azt, hogy illetékszabás czéljára töltse ki a kat. tiszta jövedelem beírására szolgáló rovatokat, s 8 nap alatt hozzám — azontul az illető adóhivatalhoz terjessze be.

A múlt év folyamán egy osztálylevelet készítettem. Több mint 4 ivre terjedt az előljáráshoz kiküldött kimutatás, melyet midőn az beterjesztett „tekintettel a hosszadalmas munkára“ 2 frtot követelt tőlem érte.

Az illető községi előljáró pár nap mulva nálam járt. A törvény — s min. rendeletekre hivatkozással megértettem vele, hogy munkájáért díj nem jár, — s mikor „megkeresés“ alakjában ujólag szorgalmazta a díj kifizetését, a főszolgabíróhoz folyamodtam azon kéréssel, hogy mentsen meg a zsarolási kísérlettől és tiltsa el az illető községi előljárókat jövőre ilyen követelésektől.

A szolgabíró azt a határozatot hozta, hogy „méltányosság szempontjából helyén valónak tartom, hogy az illető csekély díjazással ellátott községi előljáró, a terjedelmes munkáért 2 forintot megkapjon.“

Felebbeztem a közig. bizottsághoz — ez azonban az alis-

pánhoz tette át az ügyet, az alispán pedig szintén a szolgabírói határozatot erősítette meg.

Még egy felebbezést adtam be, s a közig. bizottság is meg erősítette az elsőfoku határozatot.

Megsértenélek, ha a törvénynek s a ministeri rendeleteknek ide vonatkozó részeit neked megmagyaráznám, de megjegyzem, hogy a belügyministernek 1881. évi október 3-ról 31920 sz. a. van egy ide vágó rendelete is, a melyre már első fölebbezésemben hivatkoztam — és mégis kötelezve vagyok 2 forintnak kifizetésére.

Mit lehet az ilyen eljárás ellen tenni?

Hiszen ha a közjegyzőtől az illetékszabás czéljára szükséges munkálatokért a falusi bírók díjakat kezdenek követelni — leg egyszerűbben azt kell tennünk, hogy az adóhivatalokra háritjuk a vonatkozó kataszteri bizonyítványnak beszerzését.

Kovács Lajos.

(Folytatása következik.)

Az örökösödési eljárás 55 §-hoz.

A hagyaték tárgyalási jegyzőkönyv fontosságánál fogva igen helyes eszme az, hogy annak megszerkesztésénél mindenütt egyöntetűség uralkodjék; ezért a jelen lap múlt számában felvetett kérdéshez észrevételeimet szintén megtenni kívánám.

Helytelennek tartom, hogy a törvény sorrendje megbolygatassék, és a hagyatéki állagnak az érdekeltek közbenjöttével való kipuhatólása helyett, először az öröklési rend tárgyalassék, mert természetesen találom előbb megállapítani azt, hogy van-e valami, és mi az, a mi osztozkodásra kerül. Igaz ugyan, hogy míg a tárgyalás tényezőinek gyülekezete konstituálva és a hozzászólási jogosultság igazolva nincs, a dolog érdemében tárgyalni nem lehet; de ezen kérdés már az idézés kibocsátásakor világos, mert a hozzászóláshoz mindazok jogosítvák, kiket a közjegyző a halálesetfelvétel, végrendelet és örökösödési szerződésen alapuló érdekeltségüknél fogva a tárgyaláshoz megidéz.

Helyesebb eljárni azon szabályzat szerint, melyet a pécsi közjegyzői kamara területén működő közjegyzők dolgoztak ki, mert ez teljesen megfelel a törvény és V. R. intézkedéseinek. Ezen intézkedéseket követi a Lányi Bertalan által közzétett minta is, a mely azonban nem állít fel egyes pontozatokat, hanem példákkal szemlélteti a tárgya-

lás menetét. Én is ezen módszert követve, mivel a hagyatéki ügy vagy átadással vagy perretutasítással végződik, illetőleg mivel a felek a tárgyalásnál vagy megegyeznek vagy nem: mindkét esetre, és minden előfordulható körülményt figyelembe véve, egy mintát ajánlok, és pedig:

Jegyzőkönyv

melyet alulírt N. N. i kir. közjegyző, mint a i kir. járásbiróságnak az 1899. Ö. 50. számú végzés szerinti birói megbizottja, Nagybecskereken 1899. évi február hó 6. napján, a Szent-Györgyön 1898. november 10-én végrendelet hátrahagyása nélkül elhalt Kiss Manó kereskedő, klekki lakos hagyatékának tárgyalásáról felvettem.

A most nevezett hagyatéki ügy felhívására jelentkeztek, és pedig személyesen Kiss Márton kereskedő, Kiss Gábor földműves klekki lakosok, ez utóbbi mint kiskoru Kiss Mária és Jenő t. és t. gyámja, kik személyazonosságukat idézvényük felmutatása által igazolták; továbbá Varga szül. Kiss Julis képviselőjében megjelent X. Y. nagy-becskereki ügyvéd, Kiss András képviselőjében pedig Z. Z. tanító szent-györgyi lakos megbizott, az előbbi megbizását a 1/2. alatti egyszerű, az utóbbi 2/3. alatti hitelesített meghatalmazással igazolva; végül az általam személyesen ismert V. V. földbirtokos klekki lakos, mint elmebeteg Kis Matildnak az 50/1897. számú árvaszéki végzéssel kirendelt gondnoka. Nem jelent meg Kis Sámuel.

A tárgyalás megnyitván, felolvastam a két leltárt és felhívtam az érdekelteket, hogy a hagyatéki megállapítása tekintetében nyilatkozzanak; mire azok kijelentették, hogy a Klekken 1898. december 1-én felvett leltárba, a hagyatéki vagyon cselekvő és szenvedő állapota, s ezek főösszege helyesen van felvéve.

Ellenben a Szent-Györgyön 1898. december 2-án felvett leltárnak 15. tétele hagyatékot nem képez, mert a szent-györgyi 5. számú tkvb. A + alatt felvett ingatlan Varga Jánost illeti, kinek az átíratásra alkalmas okiratát az iratokhoz 3. / alatti csatolják; továbbá a leltárból kihagyandó a szent-györgyi 6. sz. tkvb. levő 68 hr. szántó, mely vagyonátruházás folytán Kakas Ferenczet illeti, kit a felek a tárgyaláshoz magukkal hoztak; aztán pedig fel nem vétetett az utóbbi leltárba a szent-györgyi 7. sz. tkvb. A I. 58 hr. sz. alatt felvett ház, mely a szintén megje-

lent Ábrahám János nevére van ugyan tkvezve, de csere folytán az örökhagyót illeti; végül nem foglaltatik ezen leltárban a szent-györgyi 8. sz. tkvi A + szőlő sem, mely adásvétel útján illetné meg örökhagyót, de még a jelenlevő Nagy István tkvi tulajdonát képezi, és ennek birtokában van.

Ezen nyilatkozatok alapján a szentgyörgyi leltárt kijavítottam és kiegészítettem, azután a két leltár alapján egy jkvhöz 4 % alatt csatolt főleltárt készítettem, a mely szerint a hagyatéki áll.: 1. ingók 2. ingatlanok; főösszeg. II. Szenvedő állapot Tiszta hagyatéki

Erre felolvastam a halálesszűnetelt, tartalmának helyességét a felek elismerték. Miután csupán az örökhagyó leszármazói örökösödnek, az 1894: XVI. t. cz. 55. §-ának második bekezdése értelmében, a családi összeköttetés igazolására elegendő a haláleset-elvétel: ennek alapján, és az érdekeltek meghallgatása után megállapított az örökösödési rend, öröklési jogcím és a részesedési hányad. Ennélfogva végrendelet hiányában, a törvénykezési szabályok 9. §-a (Á. O. P. T. 732. 733.) szerint, törvényes leszármazás címén, a hagyatékra örökjoga van a törvényes rendelkezések szerint meghatározott ezen örökségi hányaddal:

1. $\frac{1}{6}$ részben: Kis Mártonnak,
2. ,, ,,
 - a) kiskoru Kis Máriának és
 - b) kiskoru Kis Jenőnek,
3. $\frac{1}{6}$ részben: Varga szül. Kis Julisnak,
4. ,, ,, Kis Andrásnak,
5. ,, ,, Kis Matildnak és
6. ,, ,, Kis Sámuelnek.

Miután azonban a hagyatéki egyrésze nem áll az örökhagyó nevére, más része pedig nem őt illeti, holott a leltárban hagyatéki-ként szerepelt, ezen kérdéseknek rendezése végett felvettem az 5 % alatti külön jegyzőkönyvet; a mely szerint az örökösök Kakas Ferencznek a hagyatéki nem képező s a szent-györgyi 6. sz. teleknyvb. foglalt szántó átíratására alkalmas nyilatkozatot állították ki; a mely szerint továbbá Ábrahám János a hagyatékot képező, de nevére írt s a szent-györgyi 7. sz. tkvb. felvett háznak közvetlenül az örökösök nevére leendő átíratására alkalmas nyilatkozatát szintén leadta; azután felszólítottam Nagy István tkvi tulajdonost, hogy ő is külön jegyzőkönyvileg nyilatkozzék. Ez azonban előadta, hogy örökhagyó vételár címén még 500

forinttal tartozott, mit viszont az örökösök el nem ismervén, Nagy István sem volt hajlandó átírásra alkalmas nyilatkozatot tenni.

Ezután felhívtam az örökösöket örökös nyilatkozataiknak megtételére, kik kijelentették, hogy a hagyatékot elfogadják, *) és a meg nem jelent Kis Sámuelnek a T. 62. §-a szerinti figyelmeztetéssel történendő újbóli eredménytelen idéztetése után, kérték a bíróságot, hogy a fenti öröklési rend szerint, (és a leltár jogkedvezménye mellett) adja át bíróilag a hagyatékot az örökösöknek, kik vagyonszösségben maradnak, és a hagyatéki terheket a vagyonszösségéből fizetendik. A Nagy István nevén álló ingatlanra vonatkozólag pedig kérték, hogy az nekik a T. 72. §-ának utolsó bekezdése szerint adassék át, mivel az id. törvénynek sem 67. §-ában foglalt eljárás nem vezetett eredményre, sem a 68. §-ban megrendelt eljárást nem lehet igénybe venni azon oknál fogva, hogy Nagy István pusztá ellenmondása elegendő az egész eljárás beszüntetésére. Végül kérték, hogy a T. 94. §-a alapján, a szent-györgyi 5 sz. tjkvben A I. alatt foglalt ingatlan az örökösök nevére közvetlenül Varga János vevő tulajdonára leendő bekebelezése is elrendeltessék.

Özvegy Kis Manóné szül. Veres Máriának az 1840: VIII. t. cz. 16., 17., a törvénykezési szabályok 16. (Á. O. P. T. 757.) és a T. 81. §-ban biztosított haszonélvezeti joga érintetlen marad, és hivatalból biztosítandó.

Tárgyalási és külön jkvi díj: 40 korona; fizetve.

Felolvasatott, megmagyarázás után elfogadtatott, és ennek jeléül aláíratott. — Kmf.

(Az örökös nyilatkozat megtételénél történik a lemondás, és annak konstatálása, hogy a levélbelileg lemondó örökös a T. 66. §-a szerint idéztetett, de meg nem jelent s így levele valódinak veendő.

Az örökös nyilatkozat gyakran így variál:

Az örökösök kijelentették, hogy a hagyaték felosztását kívánják, és miután az özvegy is osztály alá bocsátotta saját vagyonszösségét, az 5. % a külön jegyzőkönyvben, egymás közt megkötötték a következő örökösödési osztályegyezséget: Itt aztán a sokféle megállapodás közt, terryajz stb. után, a T. 59. §-ában levő osztálytervezetek is befoglalhatók.)

*) Erdélyben és a volt határörvidéken.

A másik mintá a következő:

Jegyzőkönyv stb. A tárgyalást a T. 52. §-a értelmében Klekk községhezámhoz tüztem ki, mert oly körülmények forogtak fenn, melyek alapján az örökösök nevére nem álló, s a klekki 12 számú tjkvben A I. alatti szőlőre vonatkozó tulajdonjog az örökösök nevére átírható. A helyszínelési jegyzőkönyvet % alatt fel is vettem, és a tulajdonjog az örökösök nevére az 1886. XXIX. t.-cz. 18. §-a értelmében tkveztetni fog.

Miután az örökösök alakilag érvényes közokirati végrendelet hátrahagyásával halt el, és köteles részre jogosított törvényes örökösök nincsenek; miután továbbá az egész hagyaték a leltár tartalma szerint az özvegy birtokában van, és a törvényes örökösök igényüket sem a bíróságnak, sem nekem mindeddig be nem jelentették: a mai tárgyaláshoz csakis a végrendeleti örökösöket idéztem meg, kik Varga János és Varga István személyében, ez utóbbi kiskoru Varga Jenő képviselésében meg is jelentek; a törvényes örökösök közül pedig csak az özvegy idéztetett, de kivüle idézés nélkül megjelentek a haláleset felvételben foglalt többi törvényes örökösök is, névszerint a már említett Varga István gyám és Varga András, örökösöknek atyai ágról való unokatestvérei, azután Mezősi Péter és Mária, örökösöknek anyai ágról való másodunokatestvérei. Ezenfelül már az első tárgyalási határnapon megidéztem az örökösödési szerződésben örökösöként említett Teleki Máriát is, ki azonban az idézési vevény és a beszerzett halálesetfelvétel szerint már 20 évvel ezelőtt ismeretlen örökösök hátrahagyásával elhalván: a mai tárgyaláshoz kibocsátott hirdetmény utján megidéztem ezen ismeretlen örökösöket is; de mivel ezek nem jelentkeztek, igényük a tárgyalás során figyelembe nem jön.

A tárgyalás megnyitása és a leltár felolvasása után Varga János előadta, hogy hagyatékot képez még a klekki 14. számú tjkvben A I. 1—8 sorszám alatt felvett egy telek rezervált föld; ennek a hagyaték cselekvő állapotába való pótlólagos felvételét kérte, mivel jelen volt, mikor az örökösök a vételnél ezen telket kifizette, de aztán felesége nevére iratta.

Az örökösök özvegye, Varga Mihályné szül. Nagy Irma ellenezte e kérelmet és tagadta, hogy a nevezett ingatlan a hagyatékhoz tartoznék, mert azt az örökösök az özvegy saját külön vagyonszösségének eladása folytán nyert vételáron vásárolta,

A többi érdekelt Varga János nyilatkozatát tette magáévá.

Felolvastatott ezután a halálesetfelvétel, annak tartalmát valamennyien helyesnek ismerték el.

Felolvastam a végrendeletet, melynek rendelkezéseit csak Varga János fogadta el, a többi — köztük Varga István gyám is — nem fogadták el a végrendeletet. Mivel így a gyám érdeke, a kiskoru végrendeleti örökös érdekével ellenkezésbe jutott, az utóbbi érdekeinek megvédése céljából részére A. A. n.-becskereki ügyvéd személyében, utólagos jóváhagyás reményében, alkalmas ügygondnokot alkalmaztam.

Tárgyaltatott azután az öröklési rend, jogczim és hányad. A törvényes gyakorlat értelmében és a végrendelet s halálesetfelvétel alapján megállapítottam, hogy az egész hagyatéokra igényük van végrendeleti öröklés czimén:

1. Varga Jánosnak és

2. Kiskoru Varga Jenőnek;

a hagyaték szerzeményi részére hitvestársi öröklés czimén igénye van egyedül

1. Özv. Varga szül. Nagy Irmának;

a hagyaték azon részére, mely az örökhagyóra atyai ágáról jutott, oldalági törvényes öröklés czimén

1. Varga Istvánnak és

2. Varga Andrásnak;

végül, hogy a hagyatéknak az örökhagyóra anyai ágáról származott részére igénye van

1. Mezősi Péternek és

2. Mezősi Máriának.

A felek nyilatkozattételre szólítottván fel: Mezősi Péter és Máriának örökjogi igényeit a többi örökös el nem ismerte és az öröklési rendből való kihagyásukat kérték, mert a nevezettek csak másodunokatestvérek lévén, az örököségi minőség igazolására már nem elegendő a halálesetfelvétel. Ennek alapján felszólítottam Mezősi Pétert és Máriát, hogy a családi érte-itőjüknek beszerzése végett a szükséges adatokat nekem jelöljék meg. Ilyen adatokat azonban közölni nem tudtak, de örökjogukhoz tovább is ragaszkodtak.

Az osztály tekintetében a következő ellentétes nyilatkozatok tétettek.

Varga János és az ügygondnok előadták, hogy a közvégrendeletnek minden törvényes kelleke megvan, és hogy a végren-

deleti öröklés minden más czimen nevezhető öröklést megelőző, tehát köteles részre jogosított személyek hiányában az egész hagyatékot, kivéve a klekki 12. sz. tjkvben A § alatti szőlőt, maguknak illetőleg a kiskorunak kérték bíróilag átadni és nevükre telekkönyveztetni.

A többi érdekelt fél előadta, hogy az örökhagyó a végrendelet megalkotása idejében nem volt beszámítható állapotban, és hogy ezt ők a közvégrendelet dacára igazolni tudják; ezért ennek félretételével annak kimondását kérték, hogy a hagyatékban törvényes öröklésnek van helye. Ezenkívül özv. Varga Irma előadta, hogy a hagyaték egészben szerzeményi vagyont képez, tehát hitvestársi öröklés czimén az egész hagyatékot magának kérte beszavatoltatni; a végrendeleti örökösök ellenében pedig az esetre, ha a végrendelet érvényesnek kimondatnék, fentartja közszerzeményi jogát, a mely igényt viszont a végrendeleti örökösök kétségbe vonták, mert az örökhagyó nem végrendelezett volna arról, mi őt meg nem illette.

Varga István és Varga András az özvegygel szemben, a maguk részére követelték az egész hagyatékot, kivéve a fenti szőlőt, mert a hagyaték nem szerzeményi, hanem öröklött vagyont képez; és mivel Mezősi Péter és Mária sem örökjogukat, sem azt, hogy anyai ágról származik a vagyon, be nem bizonyíthatják: csak ők maguk jelentkeznek örökösökül.

Mezősi Péter és Mezősi Mária a szőlő kivételével, a többi hagyatéknak felerészét igénylik maguknak, mivel ennyi az, mi az örökhagyóra annak anyjáról háramlott.

Ezen kijelentéseknél fogva, az érintett szőlőn kívül, melynek özv. Mezősi Irma részére leendő részleges birói átadását valamennyi érdekelt fél kérte: vitás a hagyaték állaga, az örökösödési jog, az öröklési jogczim, és a részesedési hányad. Ennek dacára is az érdekelték közt az egyezséget újból megkíséreltem, de az nem sikerült.

A hagyaték birtokában, mint a leltárból is kitűnik, a felek egybehangzó nyilatkozata szerint az özvegy van.

A hagyaték biztosítását a birtokon kívül levő örökösök nem kívánták, mert az özvegynek elegendő magánvagyonra van; ellenben a hagyatéki követelések behajtását az ügygondnokra bízták azzal, hogy a behajtott pénzüsszegekből a hagyatéki terheket törlessze. Tárgyalási díj... stb.

Dr. Krsztonosics Jenő,
n.-becskereki közjegyzőhelyettes.

Az új örökösödési eljárás közjegyzői díj-szabásának hiányai.

Írta: Dr. Králík Árpád, dunaszerdahelyi kir. közjegyző.

Mint hogy az új örökösödési eljárás immár negyedik esztendeje van életben, azt hiszem, most már vagyunk abban a helyzetben, hogy az abban előirt hagyatéktárgyalási díjszabás fogyatékoságára és egy némely sérelmes intézkedéseire rámutathassunk. Hogy a tarifa-kérdés helyes megoldása mennyire fontos nemcsak iránk közjegyzőkre nézve, kiknek az anyagi existenciáját érinti és függetlenségét van hívatva biztosítani, hanem magára a közérdekre nézve is, világos már arról, hogy érdemes jó munkát az észszerűség törvényei szerint csak megfelelő díjazás fejében lehet elvárni.

Mindenek előtt kijelentem, hogy a mi törvényünkben is elfogadott általánrendszernek feltétlen híve vagyok, minélfogva eslek annak szüksége, hogy a díjszabási rendszerek kritikájával foglalkozzam; röviden csak annyit, hogy véleményem szerint egyedül ez a systema biztosítja a hagyatéki ügyeknek gyors és olcsó lebonyolítását és leginkább ez óvja meg minden irányban függetlenségünket és tekintélyünket.

Az ellen sem teszek ezuttal kifogást, hogy a mi tarifánk tételei nélkülözik az újabban mindenütt hangoztatott progressivitást, hanem általánosságban két szempontból teszek ellene hangos panaszt:

1. sokszor sérelmes, mivel eltekintve az ugynevezett külön jegyzőkönyvek díjától, nem állít fel semmiféle kivételt, pedig a legtökéletesebb rendszer is korrekciókra szorul;

2. helyenkint hiányos és nem szabatos.

Kezdem az utóbbi esetekkel.

Kétszáz korona értékig díj egyáltalában nem jár. Itt quasi in parenthesis megemlítem, hogy a tisztelt kincstár is hasonló noblesse-szel eljárhatna, de most nem ez a kérdés van soron, hanem quid iuris, ha több ilyen 200 korona értéket meg nem haladó hagyaték kapcsolatosan kerül tárgyalás alá, melyeknek értéke együttevve igenis megüti a 200 koronát? Tudvalevő, hogy ezek a legszövevényesebb és legfárasztóbb ügyek s elég gyakoriak, és mégis nem történt gondoskodás, hogy ilyenkor a közjegyző nyugodt lelkiismerettel követelhesse fáradsága díjazását. Per analogiam ugyan lehetne a

közigazgatási bíróságnak egy újabbi döntvényét alkalmazni, a melyben kimondatott, hogy a telekkönyvi kérvény tárgyát képező jogok értékei mindig összegezendők és a beadványi bélyegilleték ezen összeg magassága szerint rovandó le. De Istenem, nekünk és a fiscusnak nem mérnek egyenlő mértékkel, és én, nehogy a már bevett költség valóban megszégyenítő visszafizetésének tegyünk ki magunkat, azt ajánlom, hogy ilyenkor inkább mitsem számítsunk.

A 119. §-ban foglalt külön jegyzőkönyvi díjszabás mindenkör a hagyaték értéke szerint igazodik. Azonban számos esetben semmiféle hagyatéki vagyon nincs, mégis a 70. §-ban előirt többnyire odíózus eljárást kell alkalmaznunk, hogy az örökösök nevében álló, de még általa elidegenített ingatlanoknak a jogos birtokosok javára való átíratását egy külön felveendő jegyzőkönyv útján lehetővé tegyük. Mondhatná valaki, hogy ilyenkor ez átírandó ingatlanok értékét vegyük alapul, de ez nem törvényszerű expediens, mert csak erőltetett fictio útján tekintjük az elhalt személy nevében álló, de általa eladott ingatlanokat az ő hagyatékának.

De ezen eseteknél figyelembe veendő még az is, hogy a 121. §. rendelkezései szerint a közjegyző díjaiért az örökösök és hagyományosok felelősek és sohasem mások. Kérdem már most, mi czímen tartoznának ezek a mitsem kapott örökösök a díjakat fizetni? Azt hiszem, mi mindannyian örülünk, ha ők nem kívánnak tőlünk napidíjakat és utiköltségeket. Világos, hogy ilyenkor a mi díjainkkal jogosan csakis az illető nyilvánkönyvön kívüli szerzők lettek volna megterhelendők. Miért nem terjedt ki erre a törvény figyelme?

Igen helyesen tette szavá ezen becses lapok 8. számában Adler Vilmos ur a 94. §. sokszor előforduló esetét. A közjegyző tartozik tisztába hozni nemcsak az öröklési kérdéseket, hanem még az örökösök s annak vevője, vagy egyébkénti jogutóda közti viszonyokat is, s köteles gondoskodni arról, hogy a vonatkozó tényállás kiderítése kapcsán a beszavatolással egyidejűleg mindjárt ezen jogutód nevére irassék át az általa megszerzett ingatlan. Hogy azért a közjegyző számíthat-e díjat, s ha igen, milyen skála szerint, arra biztossággal egyikünk sem tud felelni.

Ezek után rátérek a kifejezett sérelmes intézkedésekre.

Nagyon érzékenyen sújt bennünket az a parancs, hogy a díjszámítás alapja mindenkör a hagyaték leltári értéke. Ez amugyis a legtöbb esetben messzire alatta marad a valóságos forgalmi értéknek. Én mégis csak az ellen teszek kifogást, hogy még akkor sem,

ha az egyezés során a kifizetendő osztályrészek megállapítása alkalmával a leltári értéknél nagyobb értékűnek bizonyul be a hagyatéki tömeg, vehetjük ezen magasabb értéket alapul, holott a kincstár nem habozik a magasabb becsérték után beszélni az illetéket. Tehát újabb megsértés a quod uni iustum, alteri aequum elvének.

Teljesen elhibázottnak tartom a már fentebb érintett külön jegyzőkönyvi díjszabást. Nem tudom felfogni, miképp szolgáljon itt is a díjszámítás alapjául kizárólag a hagyatéki leltári értéke? Hiszen ez az érték igen csekély lehet, a 60. 67. illetve 70. §-ok szerint felveendő külön jegyzőkönyvek tárgyát képező ingatlanok értékei pedig azzal szemben aránytalanul magasabbak, és megfordítva; de sőt az egyes külön jegyzőkönyvekben pertraktált ingatlanok értékei is igen különbözők. A legeslegrikübb esetről, ha nincs voltaképp hagyatéki s mégis fel kell venni külön jegyzőkönyveket, még pedig a ius scriptum szerint díjmentesen — már fentebb szólottunk. Mindzen esetekben az egyedüli igazságos díjszámítási alapot mindig az illető, rendezés alá kerülő, az örökhagyó nevére vagy az örökös jogutóda javára átirandó illetve osztály alá bocsátott ingatlan értékében vélem feltalálhatni.

A közjegyzőt a 120. §. szerint soha semmiféle póttárgyalásért díj nem illeti, még akkor sem, ha nem az ő hibájából merül fel a póttárgyalás szüksége. Ez egyenesen égbe kiáltó igazságtalanság. Legyen az a közjegyző bármilyen körültekintő, igen gyakran elő áll, hogy a leltár hiányossága folytán utólag az ügy jogerejü befejezése után azt újból ki kell adni tárgyalás végett, mert valaki nyomára jön a leltárból kimaradt vagyonnak. Trux Hugó magyarító művében ugyan megengedhetőnek tartja ilyenkor az újabb díjszámítást és a díj mennyiségének meghatározását a bíróságra bizza, én azonban a törvény ez időszertinti kategorikus szövegénél fogva kénytelen vagyok az ellenkezőt vallani.

Nagyon kíváncsi vagyok ezen törvényszakasz ama további rendelkezésének végrehajtására, hogy a díjáltalány az eljárás több közjegyző közt aránylagosan megosztandó; hiszen a legtöbb esetben az alaptárgyaláskor eljáró közjegyző már túl van minden földi szenvedésen s nem hiszem, hogy örököseit ily kényes visszakereseti igényekkel bárki is molesztálná.

Ezen szakasz 2-dik bekezdését is sérelmesnek tartom, midőn a székhelyre kitűzött tárgyalás a szabályszerű idézés dacára néhány renitens vagy hanyag fél meg nem jelenése folytán

meg nem tartható és díjat még sem szabad számítani, holott a jogkövetkezményekkel való újabb idézések, esetleges gondnokrendelések etc. tetemes munkával járnak, nem is számítva az elmulasztott tárgyaláskor a várakozással elpocsékolott időt. Miért ne lehetne az ilyen nyilvánvaló mulasztókat azzal sújtani, hogy a miattuk elmaradt tárgyalásért — mondjuk egy enyhébb fokozat szerint — díjat tartoznak fizetni. A rendes perces eljárás ugyan rövidebben és kegyetlenebbül végez az ilyenekkel.

Et nunc venio ad fortissimn . . . azért fortissimn mert legkivált érinti a közérdeket, bennünket meg a legjobban sújt.

A közjegyzőt egyforma díj illeti, akár létesíti az örökösök közt az ingatlan hagyatékra nézve a tényleges osztályt és elkészíti ennek kapcsán a szükséges eldarabolási vázrajzokat, akár pedig csak a hagyatéki állag és az öröklési kérdés tisztába hozataláig haladván, a hagyatéki ingatlanok — ide nem tartozó okokból — osztatlan állapotban lesznek átírva az örökösök javára.

A kinek földmives néppel dolga volt, jól fogja tudni, hogy a valódi munka voltaképen az osztály megejtésénél kezdődik. A vitatkozásnak és kapacitálásnak se vége, se hossza, többnyire valamennyi örökös minden parcellában szeretne részesedni, vagy mindegyiknek egy bizonyos részletre fáj a foga, ott mindnyájan az ut felől, amott középtűt szeretnének lenni, a te tagod jobb mint az enyém, azért tartozol nekem 100 frtot ráfizetni ect. ect. s ha végre megegyeztek, kénytelen a közjegyző a telekkönyvi hivatalban minden birtokrészletről gondos vázlatrajzot készíteni, a szomszédokat kinyomozni és az azonosság óvatos megállapítása mellett az osztályos egyességet az eldarabolási térrajzokkal együtt papírra tenni; szóval az addigi tárgyalásnál ötször nagyobb munka és türelmi próba vár reá, s mégis post tot discrimina rerum ugyanazt a díjat kapja, mintha az összes hagyatéki ingatlanok brevi manu valamennyi örökös nevére közösen iratnak át.

Szinte hallom erre az ellenvetést: ez már az általányrendszer hibája, az nem megy másképp, a hátrányok az előnyökkel karöltve járnak, egyszer több, máskor kevesebb fáradsággal jár az ügy rendezése. Én meg azt felelem reá, hogy ez indokolatlan tulhajtása az elvnek, a minek kicsoda valljakárát? első sorban maguk az érdekelt örökösök, másodsorban a telekkönyvi intézmény. Mert én nem restellem mindnyájunk nevében megvallani, — lássék bár cynismusnak is — hogy a csekély értékű hagyatékoknál ilyen rendkívüli fáradsággal járó osztályos egyezségek elkészítésébe rendszerint bele nem me-

gyünk és az örökösök mint osztatlan állapotú tulajdonosok kerül-
vén a telekkönyvbe, köztük a legfontosabb kérdés nem nyert meg-
oldást, és minthogy ők a valóságban mégis csakhamar megoszt-
ják a birtokot, de ennek telekkönyvi fogantatásáról többé nem
gondoskodnak, megindul a telekkönyvi falsumoknak ama végzetes
láncolata, melyből nem kevesebb zavar és anyagi kár háramlik,
mint mikor az egyéb ügyletek egész sorozata csak nyilvánköny-
vön kívül megy végbe.

Erre a díjszabás elkészítésénél, a mikor az egész törvénynek
legfőbb intentiója a telekkönyvnek rendbentartása és tényleg a
közjegyzőkre is tolja az eddigi számtalan mulasztás helyrehozását,
okvetlenül kellett volna gondolni és annak a közjegyzőnek, a ki
az ilyen osztályos egyezségekkel és a kapcsolatos 10—20 váz-
rajz elkészítésével járó súlyos munkától vissza nem riad, —
minden esetre kellett volna egy külön prémiumot juttatni, ha nem
is sokat, legalább 1—5 koronát vázlatrajzonként az eldarabolt
részlet értékéhez képest.

Még volna egy-két megjegyzésem, de azok kevésbé aktuális
kérdésekre vonatkozván, nem akarom t. olvasóimat tovább fárasz-
tani és inkább csak azon csodálkozásomnak adok kifejezést, hogy
díjaink behajtásáról oly mostohán gondoskodtak. Ha már mellőz-
ték a tárgyalási díjnak — mint par excellence tömegköltségnek —
az illeték módjára való biztosítását, legalább ne utalták volna arra
a szerencsétlen közigazgatási behajtási utra; mert ez tisztára
annyit jelent, hogy az önként be nem fizetett díjaknak 90 száza-
léka elvész.

És sajnos, mindezekben a bajokon csak törvényhozási uton
lehet segíteni. Azért részemről céltalannak tartom a kamaráknak
és buzgó együletünknek e tárgyban indított mozgalmát, mivel ab-
solute nincs rá kilátás, hogy a mi kedvünkért, pláne ily episod-
kérdésben, akár legkisebb kerekcskéje is mozgásba jöjjön a mi
nehezen mozgó törvényhozási apparátusunknak.

Hirdetés.

Ambrózy István

késmárki kir. közjegyző oly helyetteket keres, ki a német és tót
nyelvet bírja.

Okmányokkal ellátott ajánlatok közvetlenül hozzá intézendők.

EUROPA, Budapest.

KÖZJEGYZŐK LAPJA

Szerkeszti SCHILLING RUDOLF, budapesti kir. közjegyző.

KIADJA A MAGYARORSZÁGI KIRÁLYI KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Előfizetési ár: egész évre 5 frt, fél évre 3 frt.	Megjelenik havonként 2-szer	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Váci-körút 19.
--	--------------------------------	---

TARTALOM: A Nyugdíjintézet kérdéséhez. — Az 1886. VII. törvénycikk 6.
§-hoz. — A hagyaték átadása, ha a köteles rész hagyományi, utóörökös vagy az
özvegyi jog vitás. Irta: Dr. Szily Ferencz, budapesti kir. közjegyző-helyettes. —
Reform a francia közjegyzői törvényben. — Kérdés.

A nyugdíjintézet kérdéséhez.

Temesvárott.

Tekintetes Kartárs ur!

A „Közjegyzők Lapja“-ban foglalt felhívására vonatkozással,
a közjegyzői nyugdíjintézet tekintetében nézetemet következőkben
bátorkodom közölni.

A nyugdíjintézet létesítését én nemcsak előnyösnek, hanem
felette szükségesnek tartom s azt hiszem, ha Kartárs urnak
sikerülend azt létrehozni, nagy hálával lesz ezért minden kartárs
lekötelezve.

A nyugdíj-alap megteremtésére szükséges összegek meg-
szerzésére vonatkozólag kifejtett nézetét azon irányban, hogy a
közjegyzőknek bélyegelárusítási engedély adassék s az elárusítást
a kincstár részéről adandó százalék a nyugdíj-alapra fordíttassék, —
nem osztom és keresztülvihetőnek nem tartom, — következő
okokból:

1. Ezen intézkedés által látszólag a bélyegelárusítók magán-
érdekei, helyesebben üzleti érdekei sértetnek, miáltal a közjegyző
— a közjegyzői intézmény ellen amugy is nagy számban fenn-
álló — ellenségeit csak szaporítaná s tartok tőle, hogy ezen
intézkedésből kifolyólag a közjegyző ügyforgalmában sokkal több
kárt fog szenvedni, mint a mennyi hasznot a nyerendő százalék
a nyugdíj-alapnak hozhat.

2. A bélyegkészlet, a követelményekhez képest, kisebb-nagyobb
forgalmu tőkét igényel s ugy vélekedem, hogy ennek előteremtése